
УДК 371.13(575.1)+371.14(575.1)

ПІДГОТОВКА, ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У РЕСПУБЛІЦІ УЗБЕКИСТАН

Уткір Толіпов

У статті розглядаються питання необхідності підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів у Республіці Узбекистан з метою створення єдиного механізму, що забезпечує зміни освітньої системи, адже освіта є пріоритетним напрямком розвитку держави.

Освіта є пріоритетним напрямком розвитку держави і суспільства, показником його культури та основою прогресу. У ролі сполучної ланки вона забезпечує єдність та наступність соціального досвіду, прогресивний розвиток суспільства. Як позитивне досягнення обраного курсу реформ у Республіці Узбекистан варто відзначити цілеспрямовану державну політику у сфері освіти та виховання підростаючого покоління.

Закон Республіки Узбекистан «Про освіту» і Національна програма з підготовки кадрів є нормативною основою, способом та механізмом реалізації Національної моделі підготовки кадрів. Розглядаючи Національну модель як цілісну систему, самостійну національно-економічну категорію, необхідно мати на увазі, що включені в неї компоненти, тісно взаємодіючи, забезпечують розвиток особистості, практично всіх державних структур та громадських інститутів.

У Національній програмі з підготовки кадрів йдеться про те, що для організації та розвитку системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів необхідно сприяти створенню та розвитку державних і недержавних освітніх закладів, які забезпечують оперативну перепідготовку і підвищення кваліфікації кадрів та спеціалістів відповідно до потреб державного та недержавного секторів економіки, організацій та установ різних форм власності.

Розуміючи під безперервним підвищенням кваліфікації процес професійного вдосконалення і цілісність професійного розвитку, слід забезпечити наступність навчання. З метою подальшого підвищення рівня і якості підготовки й перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, зміцнення її навчально-методичного та інформаційного забезпечення, а також забезпечення освітніх закладів висококваліфікованими педагогічними кадрами прийнято Постанову Кабінету Міністрів Республіки Узбекистан № 215 від 16 лютого 2006 року «Про подальше вдосконалення системи перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів». У цій Постанові затверджені Державні вимоги до підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів, які є основою для розробки навчальних планів та програм, а також інших документів, які регламентують навчальний процес, порядок контролю та оцінки якості освіти. Державні вимоги застосовуються для організаційного і

навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності закладів у сфері перепідготовки і підвищення кваліфікації усіх педагогічних кадрів усіх видів неперервної освіти.

Одним із пріоритетних завдань системи освіти в Республіці Узбекистан є якісне підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів. Державні стандарти республіки встановлюють необхідність постійного підвищення кадрами своєї професійної кваліфікації. Дослідження показують, що готовність людей до підвищення підготовки та кадрової перепідготовки в останні десятиріччя достатньо активізувалась.

Підвищення кваліфікації та перепідготовка педагогічних кадрів є механізмом управління змінами через залучення викладачів та співробітників, керівників до активної діяльності. Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів стає механізмом, що забезпечує зміни освітньої системи. Кожна людина, яка володіє професією, зіштовхується з наступними аспектами: змістовим, особистісним та технологічним.

Звичайно, у процесі професійної підготовки вирішуються завдання, пов'язані з визначенням того, що повинен знати спеціаліст відповідно до своїх обов'язків. Підвищення кваліфікації і перепідготовка педагогічних кадрів спрямовані на оновлення і поглиблення професійних знань та навичок спеціалістів. Для реалізації поставлених завдань необхідно прогнозувати попит на спеціалістів різних сфер діяльності. Потреби економіки формують напрями і масштаби системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, висувують кваліфікаційні вимоги, зумовлюють вибір адекватних технологій та форм освіти.

У наш час освіта в Республіці Узбекистан стала пріоритетним напрямом розвитку держави. Головною діяльністю в освіті є навчання та виховання, де засадничими вважаються не тільки інтелект, розум, знання, вміння, практичні навички тих, хто навчається, але й почуття, здоров'я, стратегія поведінки та конкретні вчинки. В добу великих соціально-економічних, суспільних, технологічних змін головними факторами, що висувують певні вимоги, які ставляться до системи освіти, є техніка, що швидко змінюється, та методи роботи у сфері виробництва, транспорту, енергетики, промисловості і т. д.

Однак найважливішим критерієм продуктивності професійного становлення особистості стає здатність знаходити особистісний сенс у професійній праці, приймати рішення, пов'язані зі спеціальністю та професією. Головними особливостями вдосконалення освіти та професійного самовизначення є формування ціннісних смислових установок щодо сенсу власного існування.

Зміст підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів забезпечується відповідним рівнем пізнавальної активності при відповідності цілей освітнього процесу в системі підвищення кваліфікації. Крім того, процес підвищення кваліфікації кадрів покликаний актуалізувати кваліфікаційні показники відповідно до вимог часу. З метою забезпечення високої ефективності процесу підвищення кваліфікації необхідно організувати процес підвищення та перепідготовки таким чином, щоб педагогічні кадри базувалися на широкій сукупності технологічних процесів.

Ефективна взаємодія ринку праці і системи підвищення та перепідготовки кадрів у процесі переходу до структурної перебудови економіки на основі технологічної модернізації процесу освіти стає все більш актуальним завданням. Загалом від того, якою мірою будуть узгоджені змінні потреби галузей економіки, менеджменту в робітниках певних професій з кваліфікаційними рівнями і напрямками системи професійної освіти, залежать перспективи розвитку нашої держави.

Диференційований та комплексний підходи видаються нам найбільш доцільними у побудові змісту освіти в системі підвищення кваліфікації. Вони полягають в одночасному відборі змісту навчання до всіх предметно-професійних напрямків освіти.

Таким чином, досвід підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів показує, що зміст навчання у системі підвищення кваліфікації розробляється на основі формування спрямованості особистості педагога на безперервну освіту, професійно-педагогічне самовдосконалення, особистісне зростання викладача для вирішення завдань педагогічної діяльності.